

den længere Vakance førte med sig, maatte frasige sig en literær Beskæftigelse, indstillede Stipendiebestyrelsen under 10. Marts 1876, at den for Regentsprovsten bestemte Pengeløn anvendtes til Vederlag for den, der havde gjort Arbejdet, i Stedet for at bespares for Kommunitetet. Indstillingen anbefalede under 30. Marts af Konsistorium, og ved Skrivelse af 18. April bevilgede Ministeriet derfor, at det for Finantsaaret 1875—76 af Regentsprovstens Pengeløn bespærede Beløb af 450 Kr. tilstodes Viceinspektør som Vederlag for det af ham i det nævnte Finantsaar udførte forøgede Arbejde.

— Ved Skrivelse af 12. Juli 1876 har Ministeriet efter Indstilling bevilget, at det fornødne Beløb til at lønne en i en Regentskones Sygdom extraordinært antaget Reservekone maatte udredes af det paa Kommunitetets Udgiftspost 10. til extraordinære Udgifter for 1876—77 bevilgede Beløb.

B. Tilstand og Virksomhed.

I. Bestyrelse.

Til Rektor for Rektoratsaaret 1875—76 valgte den akademiske Lærerforsamling den 7. Oktbr. 1875 Professor, Dr. J. L. Ussing, der tiltraadte Rektoratet den 17. Novbr. s. A.

Dekanerne i dette Rektoratsaar have været: Professor Hermansen i det theologiske Fakultet, Professor Aagesen i det rets- og statsvidenskabelige, Professor, Dr. Reisz i det lægevidenskabelige, Professor, Dr. Mehren i det filosofiske og Professor, Dr. Steen i det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Til Medlemmer af Konsistorium gjenvalgte den akademiske Lærerforsamling Professorerne Ussing og Steen, henholdsvis under 7. Oktbr. 1875 og 27. Jan. 1876. Efter Professor Brøchners Død blev Professor, Dr. Hammerich af den akademiske Lærerforsamling valgt til Medlem den 27. Jan. 1876.

II. Universitetets Lærere og de faste Censorer.

1. Forstærkelse af Lærerpersonalet og Forandringer i de enkelte Fakulteters Fagkreds.

Som i Aarbogen for 1873—75 S. 155 bemærket, blev det ved kgl. Resol. 3. Decbr. 1874 overdraget cand. theol. P. Madsen midlertidig, for et Tidsrum af 3 Aar at holde Forelæsninger over Dogmatik og nytestamentlig Exegese i det theologiske Fakultet. Ministeriet ansaa det imidlertid ikke for ønskeligt, at en saadan midlertidig Ordning blev udstrakt længere end absolut nødvendigt, og det begjærede derfor under 11. Novbr. 1875, idet det antog, at der i den forløbne Tid havde været tilstrækkelig Lejlighed til at prøve Docent Madsens Læregaver og at

der var al Opfordring til, saa snart ske kunde, at erholde den ledige Professorplads i Fakultetet besat med ham, en Erklæring herom fra det theologiske Fakultet og Konsistorium. Fakultetet erklærede under 7. Decbr., at det, skjønt det af Hensyn til den korte Tid, i hvilken Docent Madsen havde fungeret, og navnlig da han endnu ikke havde haft Lejlighed til at holde Forelæsninger over Dogmatik, ikke allerede havde andraget om hans endelige Ansættelse, ikke fandt nogen Grund til at fraraade denne, men meget mere efter den vundne Erfaring imødesaa den med Glæde. Hertil sluttede Konsistorium sig i Skrivelse af 14. Decbr., hvorefter cand. theol. Peder Madsen ved kgl. Resol. af 23 s. M. blev beskikket til Professor i det theologiske Fakultet.

Det rets- og statsvidenskabelige Fakultet har ikke erholdt den ved Professor Nellemans Udnævnelse til Justitsminister og Minister for Island bevirkede Afgang erstattet, idet dette Professorat i Henhold til kgl. Resol. 25. Juni 1875 foreløbig henstaar ubesat, se Aarbogen 1873—75 S. 169.

Med Hensyn til det filosofiske Fakultet bemærkes følgende: Under 4. Oktbr. 1875 androg begge Professorerne i den klassiske Filologi paa, at der maatte oprettes en extraordinær Docentplads i klassisk Filologi. Til Begrundelse af dette Andragende bemærkede de: Ved Normalreglementet af 1844 var der tillagt den klassiske Filologi to Professorer, en i latinsk og en i græsk Filologi, hvorved egentlig kun var tænkt paa Sprogene, uden at tage Hensyn til Videnskabens monumentale Side, Arkæologien (Kunsthistorie, Indskrifter, gammel Geografi o. s. v.), et Fag, der hver Dag vinder større Omfang og Betydning. Men selv om man vilde se bort herfra, var et Antal af to Universitetslærere meget knapt paa dette Omraade, hvor det ikke blot gjælder om at meddele Kundskaber, men ogsaa om at bibringe de studerende Færdighed i Tilegnelsen og Brugen af Sprogene. Derfor blev der ogsaa allerede i 1847 ansat en tredje Docent, idet nu værende Professor Ussing blev udnævnt til Lektor i latinsk og græsk Filologi og Arkæologi. Ved Konferentsraad F. C. Petersens Død i 1859 blev Tallet atter indskrænket til det i Normalreglementet foreskrevne, men der blev ikke længere gjort nogen bestemt Adskillelse mellem latinsk og græsk Filologi, idet de tvende Professorer (Madvig og Ussing) i Erkjendelse af, at den græske og latinske Oldtid høre saa nøje sammen, at den ene ikke kan behandles tilbørlig uden grundigt Kjendskab til den anden, foretrak efter indbyrdes Aftale at fordele Forfatterne og Fagvidenskaberne mellem sig uden Hensyn til Sprogene. Efterhaanden gjorde imidlertid Docenternes tiltagende Alder og de mangfoldige andre Forretninger, hvormed navnlig Konferentsraad Madvig var bebyrdet, det nødvendigt at søge Medhjælp, og siden Sommeren 1871 var derfor en stor Del af de filologiske Øvelser blevet besørget af cand. philol. O. Siesby (Univ. Aarb. 1871—73 S. 133, 1873—75 S. 162), der dog kun midlertidig vilde overtage denne Virksomhed. Konferentsraad Madvigs fremskredne Alder og navnlig hans Øjnes Tilstand nødte ham imidlertid til i Fremtiden at indskrænke Tallet af sine Forelæsninger; en Forøgelse af de filologiske Lærerkrafter var derfor paatrængende nødvendig. De bemærkede derhos, at den Docent, der skulde ansættes, maatte kunne overtage baade latinsk og græsk Filologi, og der vilde kræves saa meget Arbejde af ham, at Lønnen mindst burde sættes til 2200 Kr. aarlig, ligesom de udtalte, at der formentlig vilde være Anledning til at søge Pladsen besat ved en Konkurrence, til hvilken ogsaa Normænd og Svenskere burde have Adgang. Denne Indstilling anbefalede varmt og enstemmig af

Fakultetet og fremdeles af Konsistorium. I sin Erklæring af 20. Oktbr. mindede Konsistorium om sine tidligere Udtalelser under 15. Maj 1871 og 22. Oktbr. 1873*), og tilføjede, at det saa meget mere maatte anse en Forøgelse af de filologiske Lærerkræfter paa den antydede Maade for i højeste Grad ønskelig, som man ellers udsatte sig for at fremskynde det Tidspunkt, da Konferentsraad Madvig vilde se sig nødsaget til at give Afkald paa sin Stilling og Virksomhed ved Universitetet. Denne saa højt ansete Videnskabsmands Alder og navnlig hans svækkede Syn gjorde det nødvendigt ikke at overbebyrde ham, dersom man skulde kunne gjøre Regning paa endnu i længere Tid at bevare ham for Universitetet. Det gjaldt altsaa i denne Sag en Foranstaltning, som var af højeste Interesse for Universitetet; thi det behøvede ingen Paavisning, hvor stort Tab Universitetet vilde lide, hvis det allerede nu skulde miste Konferentsraad Madvig, en af dets mest ansete og højt fortjente Lærere. Det fastholdt fremdeles, at Lønnen for den eventuelle Docent rettere burde sættes til 2400 Kr. end til 2200 Kr., og udtalte sig, hvad Spørgsmaalet om Konkurrence angik, i Overensstemmelse med det filosofiske Fakultet.

I Skrivelse af 26. Oktbr 1875 erklærede Ministeriet, at det stærkt betvivlede, at de væsentlig paa rent personlige Hensyn hvilende Grunde for Indstillingen vilde sætte det i Stand til med Held at føre Sagen gennem Rigsdagen, der uden Tvivl og ikke uden al Grund vilde kunne henvise til, at medens Bebyrdelsen med andre Forretninger maatte kunne fjærnes, vilde de for Tiden eksisterende særlige Ulemper kunne afhjælpes ved en midlertidig Foranstaltning. Men ganske afset fra de person-

*) Det filosofiske Fakultet havde under 20. April 1871 (Univ. Aarb. 1873—75 S. 157) indstillet, at der paa Kontoen til videnskabelige FormaaIs Fremme maatte holdes et Beløb disponibelt til at lønne en fast ansat extraordinær Docent i klassisk Filologi, saa snart en til en saadan Post skikket Personlighed fandtes, og midlertidig til Honorar for saadanne Forelæsninger i det nævnte Fag, der kunde supplere de ordinære Docenters Virksomhed. Konsistorium erklærede sig under 15. Maj enig i Fakultetets Forslag. Det fandt det rigtigt, baade naar man saa hen til Aldersforholdet i Fakultetet og det betydelige Arbejde ved Forelæsninger og Examina, som det stærkt tiltagende Antal af filologiske studerende gjorde nødvendigt, at man i Tide var betænkt paa at sikre sig de fornødne Lærekræfter i denne Retning. Det tilføjede, at da der her vilde blive Spørgsmaal om en Docent, der kom til lige med de filologiske Professorer at bære sin Del af Forelæsnings- og Examensarbejdet ved Fakultetet, burde han formentlig ansættes med en aarlig Gage af 1100 Rd. Derefter blev det ved kgl. Resol. af 8. Juli 1871 overdraget cand. philol. O. Siesbye for et Tidsrum af 3 Aar, fra Begyndelsen af det akademiske Aar 1871—72 at regne, at holde sproglige og exegetiske Forelæsninger og Øvelser i klassisk Filologi (Univ. Aarb. 1871—73 S. 133), hvilket Hverv senere forlængedes for 1874—75 og 1875—76 (Univ. Aarb. 1873—75 S. 162). I Skrivelse af 22. Oktbr. 1873 (Univ. Aarb. 1873—75 S. 158) havde Konsistorium atter udtalt sig for Oprettelsen af en fast Lærerplads i klassisk Filologi og ment, at der til en saadan burde henlægges en Lønning af 1200 Rd. som bedre svarende til L. 25. Marts 1871, og bebudet, at det Tidspunkt, da man maatte finde det rigtigt at andrage paa, at den midlertidige Foranstaltning afløstes af en saadan Ordning, ikke var meget fjærnt. Herved havde Konsistorium for Øje, at de yngre Mænd, blandt hvilke man sandsynligvis maatte søge en fast Docent, snart vilde have naaet den videnskabelige Udvikling, som betingede Ansættelsen.

lige Hensyn nærrede Ministeriet ikke mindre Tvivl om, at Rigsdagen, lige saa lidt efter den Stilling, der efterhaanden var givet de klassiske Fag, ogsaa ved den seneste Forandring af Undervisningsplanen for de lærde Skoler, som af Hensyn til Videnskabens monumentale Side, vilde være tilbøjelig til at erkjende Nødvendigheden af yderligere at forøge de Kræfter, hvorved Fakultetsarbejdet for disse Fags Vedkommende hidtil havde været bestridt. Ministeriet troede derfor ikke i Øjeblikket at burde fremkomme med et Forslag, som det af Konsistorium stillede, men fandt det rigtigst at søge de tilstede værende Ulemper fjærnede paa anden Maade og navnlig at skaffe den forhaabentlig i forbigaaende Omstændigheder begrundede Mangel paa Arbejdskraft erstattet ved en lignende extraordinær Foranstaltning som den, der i de seneste Aar havde været truffet. Det begjærede derfor i saa Henseende nærmere Indstilling fra Konsistorium. De tvende Professorer i klassisk Filologi foranledigedes derved til en yderligere Udtalelse, der fremkom under 3. Novbr.

„Det er ikke, hedder det i deres Erklæring, væsentlig af personlige Grunde, at vi have andraget paa Oprettelsen af den omtalte Post; vi have kun i Slutningen af vor Skrivelse anført de personlige Hensyn som en Grund til ikke længere at opsætte et i og for sig højest ønskeligt Skridt. De nu værende to Professorer i klassisk Filologi ville vistnok fra Kolleger og Tilhørere modtage det Vidnesbyrd, at de aldrig af noget fremmed Hensyn have forsømt deres Pligter mod Universitetet. Vi have saa godt som altid læst 6—8 Timer om Ugen, og vi ønske ingen Lettelse fra det Arbejde, vort Embede kræver. Det er den Tid, som Udførelsen af vor Universitetsvirksomhed og den dertil nødvendige Forberedelse har levnet os, der er blevet anvendt dels i Skolens Tjeneste til Hverv, som ikke vi have søgt, men som have søgt os, for den enes Vedkommende unægtelig tillige i en længere, men for Aar og Dag siden opgivet Rigsdagsvirksomhed, dels i Videnskabens Tjeneste til literære Arbejder, noget, hvorpaa vi ikke med god Samvittighed kunne give Afkald, idet det forekommer os at være en Universitetslærers Pligt ikke blot at besørge den daglige Forelæsningsgjerning, men ogsaa at bearbejde det videnskabelige Stof, han i Aarenes Løb har samlet, til mulig Nytte for Fremtiden. Det er derfor ikke af personlige, men af reale Grunde, at vi tro, at de filologiske Lærerkæfter ved Universitetet bør forøges. Vi ere saa villige som nogen til at erkjende andre Fagvidenskabers Betydning, saasom de matematiske og naturvidenskabelige Fags, de nyere Sprogs o. s. v., og det vil næppe være glemt, at medundertegnede Madvig har været en af de første Forkæmpere for, at der skulde tillægges dem den Plads i den lærde Skole, de nu have opnaaet. Men dermed har den klassiske Oldtid dog visselig ikke tabt sin Betydning som den sande Dannelses friske Kilde, der endnu giver Menneskeaanden Næring, og er den Grundvold, hvorpaa hele Nutidens Videnskabelighed er bygget. Det drejer sig her ikke blot om Kundskab til Græsk og Latin, men om Kundskab til hele det Kulturliv, der i hint Aartusinde blev levet første Gang for siden stadig at leves om igjen, og som i de opbevarede Skrifter og andre Monumenter ligger for os i en Fuldstændighed, som ingen anden svunden Tids Kultur, og i et saadant Omfang, at end ikke den flittigste Forsker i et nok saa langt Liv har kunnet omfatte det hele. Det er paa Grund af Videnskabens Betydning og Omfang — og med særligt Hensyn til, at Omfanget stadig voxer —, at vi mene, at to Professorer i klassisk Filologi er overordentlig knapt tilmaalt, og under særegne Omstændigheder, som de nu tilstede værende, bliver utilstrækkeligt.

Vi befinde os herved i fuld Overensstemmelse med, hvad der nu til Dags er antaget i andre Lande. Man maa opsøge de aller fattigste Højskoler for at finde nogen, hvor der kun er to Lærere i klassisk Filologi. I Tyskland have selv saa smaa Universiteter som Marburg, Giessen og Rostock tre Profesorer deri; ikkun Kiel synes at maatte nøjes med to. I Upsala og Lund er der foruden to ordinære Professorer ansat to vel lønnede Adjunker i Latin og Græsk, og Christiania har paa lignende Maade ved Siden af de to Professorer i det mindste en Stipendiat. Kjøbenhavns Universitet synes ikke at burde staa tilbage for de svenske og de mindre tyske Universiteter. Det er heller ikke noget nyt, der her bringes i Forslag. Baade kort før Normalreglementet af 1844, nemlig indtil Brøndstedts Død 1842, havde Universitetet i længere Tid tre filologiske Professorer, og kort efter Normalreglementets Udstedelse fik det atter tre ved Ussings Ansættelse i 1847. Dette Forhold vedblev, med Undtagelse af de Aar, da Madvig var Minister, til F. C. Petersens Død 1859, og naar man da ikke strax tænkte paa Ansættelse af en tredje Docent, havde dette sin naturlige Grund i, at der ikke tilbød sig nogen særlig brugbar Personlighed. Nogle Aar senere udviklede en overordentlig begavet ung Mand sig saaledes, at vi havde haabet at faa ham til Kollega, men Døden bortrev ham paa en Udenlandsrejse. Kand. Siesbye, som i de sidste 4 Aar har ydet Fakultetet værdifuld Hjælp, ønsker hellere anden Sysselsættelse, saa at det egentlig er først nu, at der findes yngre Kræfter, som vi med fuld Overbevisning kunne anbefale til en Universitetsvirksomhed. Hertil kommer, at under Aldersforhold som de, der nu finde Sted, da den ene af de to Professorer har fyldt sit en og halvfjersindstyvende Aar og den anden er over 55, synes det næsten at være Pligt at søge at knytte Kræfter til Universitetet, der egne sig til at afløse de nærværende, for at man ikke i det afgjørende Øjeblik skal staa tomhændet.

Men medens selve Fagets Betydning synes at gjøre Krav paa en stærkere Repræsentation, maa vi tillige gjøre opmærksom paa, at Lærerne i klassisk Filologi i større Omfang end Lærerne i noget andet under Fakultetet hørende Fag ere forpligtede til at give en methodisk Undervisning som Forberedelse til Embeder i Statens Tjeneste. Kun gjennem stadig Indøvelse kan den studerende opnaa den Fortrolighed med og den Sikkerhed i de gamle Sprog, som er nødvendig for at kunne lære Skoleungdommen dem, noget, som ved de tyske Universiteter har faaet sit Udtryk i de filologiske Seminarier, der bestyres af de filologiske Professorer, og som ogsaa vi stadig gjennem Øvelser af forskjellig Art stræbe at naa. Have saadanne Øvelser altid været nødvendige, ere de det dobbelt nu, da Studenterne efter Ophævelsen af den latinske Stilprøve ved Skolens Afgangsexamen og, efter at der er blevet lagt større Vægt paa andre Fag, ikke medbringe den Kundskab til Oldtidens Sprog, som ofte tidligere. Universitetet nødes derved til at tage fat paa et mere elementært Standpunkt, uden at det dog derfor er muligt at rykke Undervisningens Maal tilbage, og den ved Lov 2. Apr. 1871 indførte nye Skoleplan kan saaledes ikke anføres som Grund til at indskrænke de filologiske Lærerkræfter, men snarere til at forøge dem, da det Arbejde, der paalægges dem, er blevet større.

I Henhold hertil gjentog Professorerne Madvig og Ussing deres Indstilling om Oprettelsen af en tredje Docentplads i klassisk Filologi, idet de dog, dersom Forholdene vare saadanne, at der ikke for Øjeblikket kunde opnaas andet end en midlertidig Medhjælp ligesom hidtil, androg paa, at den Sum, der i de sidste Aar havde været

tilstaaet til saadan Hjælp, 1,200 Kr., maatte blive forhøjet saaledes, at den Mand, hvem dette Hverv blev overdraget, udelukkende kunde ofre sig for det.

Det filosofiske Fakultet sendte denne Indstilling med sin enstemmige Anbefaling til Konsistorium, der derefter i Skrivelse af 15. Novbr. 1875 til Ministeriet udtalte, at der formentlig maatte kunne være Udsigt til at føre dette Forslag igjennem, naar det traadte klart frem, at det væsentlig ikke var begrundet i personlige Forhold af forbiggende Natur, men i reale, blivende Grunde, og at de personlige Forhold kun vare Anledningen til, at Forslaget netop nu kom frem. Konsistorium indstillede derfor paa ny indtrængende, at Ministeriet vilde virke for Oprettelsen af den omspurgte extraordinære Docentpost, men sluttede sig i alt Fald til den subsidiære Indstilling om Forhøjelse af den til midlertidig Medhjælp tilstaaede Sum.

Ministeriet stillede derefter til anden Behandling i Folketinget af Finantsloven for 1876—77 Ændringsforslag om Forhøjelsen af den paa Universitetets Udgiftspost til videnskabelige Formaals Fremme bevilgede Sum af 1,200 Kr. aarlig med 800 Kr. til Forelæsninger i klassisk Filologi; og efter at denne Forhøjelse ved Finantsloven var blevet bevilget, blev der ved kgl. Resol. af 1. Juni 1876 tilstaaet Dr. phil. M. C. Gertz et aarligt Honorar af 2,000 Kr. for som extraordinær Docent at holde filologiske Forelæsninger og Øvelser ved Universitetet.

— I Henhold til kgl. Resol. 18. Juni 1873 blev der af Universitetets Konto til videnskabelige Formaals Fremme tilstaaet Dr. phil. E. Løffler 600 Rdl. i 3 Aar for at holde Forelæsninger over den fysiske Geografi*). Da denne midlertidige Ansættelse udløb den 31. Marts 1876, ansøgte han om at erholde fast Ansættelse som extraordinær Docent, idet han i saa Henseende henviste til den store Tilslutning, Geografien i de senere Decennier havde fundet paa mange Steder i Udlandet, til den store Tilhørerkreds, han havde samlet ved sine Forelæsninger, samt til sin literære Virksomhed og de vidtløftige Studier, han dertil havde drevet. Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, hvis Erklæring herover begjæredes, ytrede under 2. Oktbr. 1875, i Overensstemmelse med, hvad det tidligere havde udtalt, at det heller ikke nu vilde anse det for rigtigt, at Universitetet blev udstyret med en fast Lærestol i fysisk Geografi, men at det derimod af Hensyn til Dr. Løfflers tidligere utrættelige Virksomhed og til det Auditorium, det var lykkedes ham at samle, fremdeles mente, at der burde gives ham Ansættelse paa længere Tid og om mulig mod forhøjet Honorar. Det indstillede derfor, at han blev antaget til for et Tidsrum af 5 Aar og mod et aarligt Honorar af 1,600 Kr. at holde Forelæsninger over fysisk Geografi, hvilken Indstilling Konsistorium i Skrivelse af 14. Okt. næst efter til Ministeriet tiltraadte. I Overensstemmelse hermed blev der af Ministeriet nedlagt Forestilling for Kongen, i hvilken det dog bemærkede, at det, da de fornødne Midler ikke dertil havde disponible, ikke kunde foreslaa det ham tidligere tillagte Honorar forhøjet. Ved kgl. Resol. af 29. Oktbr. 1875 blev det derefter bifaldet, at det overdroges Dr. phil. E. Løffler fremdeles for et Tidsrum af 5 Aar fra 1. Apr. 1876 at regne at holde Forelæsninger over fysisk Geografi, mod at der tillagdes ham et Honorar af 1,200 Kr. aarlig af Universitetets Konto for videnskabelige Formaals Fremme.

*) Univ. Aarb. 1871—73 S. 136.

— Dr. phil. V. Thomsens Beskikkelse til extraordinær Docent i den sammenlignende Sprogvidenskab (Univ. Aarb. 1873—75 S. 160) medførte ikke i og for sig hans Indtrædelse i det filosofiske Fakultet. Fakultetet androg derfor paa Tilladelse til at optage ham som stemmeberettiget Medlem, og Konsistorium anbefalede i Skrivelse af 14. Oktbr. 1875 Forslaget varmt til Ministeriet, idet det bemærkede, at det maatte anse det for meget vigtigt for Behandlingen af de Sager, der vilde komme til at foreligge for Fakultetet, at Docent Thomsen havde Sæde og Stemme i dette. Indstillingen bifaldtes derefter ved kgl. Resol. 29. s. M.

— Efter at det i Aaret 1871 var overdraget Dr. phil. L. F. A. Wimmer tillige med Dr. phil. V. L. P. Thomsen at holde Forelæsninger over den sammenlignende Sprogvidenskab, for at man derved kunde komme til en sikker Dom om, hvem af dem der maatte være mest kvalificeret til at indtræde i Stedet for afdøde Prof. Lyngby, blev Dr. Thomsen foretrukket til denne Stilling og ved kgl. Resol. 9. Juni 1875 beskikket til extraordinær Docent ved Universitetet (Univ. Aarb. 1873—75 S. 157 ff.). Da Dr. Wimmer imidlertid maatte anses for at være en i sit Fag saa anerkjendt dygtig Videnskabsmand, at det vilde være et beklageligt Savn for Universitetet, om det ikke skulde lykkes det at faa ham i dets Tjeneste, blev der paa Finantslovsforslaget for Finantsaaret 1876—77 under Universitetets Konto til videnskabelige FormaaIs Fremme søgt den til hans faste Ansættelse med en aarlig Lønning af 2,200 Kr. fornødne Bevilling. Efter at denne Bevilling ved Finantsloven for bemeldte Finantsaar var blevet givet, blev Dr. phil. Ludvig Frands Adelbert Wimmer ved kgl. Resol. af 31. Marts 1876 beskikket til extraordinær Docent i nordisk Filologi fra 1. April s. A. at regne med den anførte aarlige Lønning.

Hvad angaar det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet mærkes følgende: Efter at Professor botanices A. S. Ørsted i Sommeren 1872 var afgaaet ved Døden, blev de til denne Stilling henlagte Forretninger, alene med Undtagelse af Forelæsningerne over Planteanatomi og over specielle Æmner for videre komme, saa vel som Ledelsen af de mikroskopiske Øvelser, der foreløbig overdroges Dr. phil. Warming, midlertidig overdragne til Docent Didrichsen, der allerede i en længere Aarrække havde haft Ansættelse som Assistent ved den botaniske Haves Museer og Samlinger, og desuden holdt botaniske Forelæsninger, særlig for de farmaceutiske studerende (Aarb. 1871—73 S. 133 ff.). Da Ministeriet ikke skjønnede, at der var nogen Grund til at fortsætte denne midlertidig truffne Ordning, men tvært imod ansaa det for rettest at søge Professoratet, der i over 3 Aar havde henstaaet ledigt, definitivt besat, blev, efter at det derom havde nedlagt Forestilling, extraordinær Docent, cand. med. & chir. Didrich Ferdinand Didrichsen ved kgl. Resol. 30. Septbr. 1875 beskikket til Professor i Botanik, saaledes at han tillige forpligtedes til, saafremt det maatte blive ham paalagt, at overtage Direktørforretningerne ved den botaniske Have, uden derfor at erholde noget særligt Vederlag.

Af Begyndelseslønnen for Professor botanices oppebar Prof. Didrichsen for sin Beskikkelse i Posten 1,600 Kr. aarlig, medens der var tillagt Dr. phil. Warming for de af ham overtagne Forelæsninger og Øvelser 1,200 Kr. aarlig, og den konstituerede Direktør for den botaniske Have, Prof. J. Lange, for forøgede Forretninger i Anledning af Flytningen fra den gamle til den nye Have 400 Kr. (Univ. Aarb. 1871—73 Side 136). For at der ikke ved Forhandlingerne om Direkto-

ratet for den botaniske Have og om Afholdelsen af samtlige de botaniske Forelæsninger og Øvelser skulde ske nogen Standsning i den midlertidig truffne Ordning af disse Forhold, blev det efter Ministeriets derom nedlagte Forestilling ved kgl. Resol. af 7. Oktbr. 1875 bifaldet, at der af det ved Prof. Didrichsens Udnævnelse til Professor botanices ledig blevne Beløb af 800 Kr., som af Universitetets Udgiftspost 7 a for den tilbage staaende Del af Finantsaaret var paaregnet til Honorar for ham for at holde botaniske Forelæsninger for farmaceutiske studerende, for Halvaaret 1. Okt. 1875—31. Marts 1876, tillagdes Dr. phil. Warming 600 Kr. for at holde Forelæsninger over Planteanatomy og over specielle Æmner for videre komne samt for Ledelsen af de mikroskopiske Øvelser, og Prof. J. Lange 200 Kr. som konstitueret Direktør for den botaniske Have.

Ved under 14. Oktbr. 1875 at meddele Konsistorium Underretning om Prof. Didrichsens Udnævnelse begjærede Ministeriet taget under Overvejelse, hvorledes Ordningen af de botaniske Forelæsninger og Øvelser, for saa vidt de ikke vilde kunne besørges af Professor botanices, hensigtsmæssigst antoges at kunne ske, og tilstillede det senere til Erklæring en fra Dr. phil. E. Warming modtaget Ansøgning om Ansættelse som Docent i Botanik. Konsistorium begjærede herover det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultets Erklæring, og modtog denne under 5. Novbr. Fakultetet ytrede heri, at det hele Komplex af Forelæsninger og Øvelser, der krævedes til en tidssvarende Undervisning i Botanik for studerende af forskjellige Retninger, var saa omfattende, at det vilde blive for byrdefuldt for en Lærer, hvilket ogsaa bekræftedes derved, at Universitetet i en meget lang Aarrække havde haft to Lærere i Botanik. Som Forholdene havde udviklet sig, skulde der ikke blot holdes Forelæsninger, Øvelser og Ekursioner for Medicinere med et ikke ringe ugentligt Timeantal og for videre komne, som særlig beskæftigede sig med Botanik, men ogsaa særskilte Forelæsninger for Polyteknikere og Farmaceuter, foreskrevne af Hensyn til deres forskellige Standpunkt og Maal. Da nu disse Forelæsninger m. m. hidtil havde været fordelt mellem den nu værende Professor botanices og den extraordinære Docent, Dr. Warming, saa forekom det Fakultetet naturligt, at den bestaaende Fordeling saa vidt mulig og i Overensstemmelse med begges Ønsker fremdeles bibeholdtes. Professor botanices vilde da beholde Forelæsningerne til den medicinske Forberedelsesexamen tillige med alle de for videre komne bestemte Forelæsninger og Øvelser, med Undtagelse af de Foredrag over Planteanatomy med tilhørende mikroskopiske Øvelser, hvorfor der hidtil havde været tillagt Dr. Warming et særligt Honorar. Naar til disse Foredrag knyttedes Undervisningen for Polyteknikerne, som Dr. Warming allerede havde, og for Farmaceuterne, syntes der at være givet Dr. Warming et Arbejde af passende Omfang. Da Dr. Warming stedse med Flid og Dygtighed havde røgtet sit Hverv, og da der ikke var Udsigt til, at Universitetet vilde kunne undvære en Docent ved Siden af Professor botanices, antog Fakultetet, at der var Grund til at anbefale Dr. Warming til den faste Ansættelse, hvorom han søgte, skjønt det ikke oversaa, at der i en nær Fremtid ogsaa kunde blive Spørgsmaal om en Docent i Fysik.

Konsistorium tiltraadte ganske Fakultetets Erklæring, og i Skrivelse til Ministeriet af 18. Novbr. anbefalede det, at Dr. Warming ansattes som fast extraordinær Docent i Botanik, og at Undervisningen deltes mellem ham og Prof. Didrichsen paa den af Fakultetet paapegede Maade. Under 30. Decbr. meddelte Ministeriet derefter, at det ansaa det for rigtigst, at Dr. Warming foruden Foredragene

over Planteanatomi med tilhørende mikroskopiske Øvelser tillige fra Begyndelsen af Foraarshalvaaret 1876 overtog Forelæsningerne for Farmaceuter, for hvilket Hverv der ved kgl. Resol. af 4. Maj 1876 tilstodes ham 1,200 Kr. fra 1. Apr. 1876 at regne af Universitetets Udgiftspost 7 a til videnskabelige Formaals Fremme, under Forudsætning af, at de dertil fornødne Beløb fremdeles bevilgedes ved de aarlige Finantslove.

2. Afgang og nye Udnævnelser.

Følgende Personalforandringer have i 1875—76 fundet Sted:

Det theologiske Fakultet.

Cand. theol. Peder Madsen er i Følge kgl. Resol. 23. Decbr. 1875 beskikket til Professor i det theologiske Fakultet.

Det filosofiske Fakultet.

Extraordinær Docent, Dr. phil. Poul Sophus Vilhelm Heegaard er i Følge kgl. Resol. 28. Decbr. 1875 beskikket til Professor i Filosofi. Han blev d. 18. Juni 1870 ansat som extraordinær Docent.

Dr. phil. Ludvig Frands Adelbert Wimmer er i Følge kgl. Resol. 31 Marts 1876 beskikket til extraordinær Docent i nordisk Filologi.

Dr. phil. M. C. Gertz er i Følge kgl. Resol. 7. Juni 1876 beskikket til som extraordinær Docent indtil videre at holde filologiske Forelæsninger og Øvelser.

D. 17. Decbr. 1875 afgik Professor i Filosofien, Dr. phil. Hans Brøchner ved Døden. Han blev d. 3. Febr. 1857 udnævnt til extraordinær Docent i Filosofi.

Derhos bemærkes, at det ved kgl. Resol. 1. Juni 1876 er overdraget Dr. phil. E. Löffler fremdeles for et Tidsrum af 5 Aar fra 1. Apr. 1876 at regne at holde Forelæsninger over fysisk Geografi.

Det mathematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Extraordinær Docent, cand. med. & chir. Didrich Ferdinand Didrichsen er i Følge kgl. Resol. 30. Sept. 1875 beskikket til Professor i Botanik. Han blev udnævnt til extraordinær Docent i farmaceutisk Botanik d. 21. Apr. 1858.

Dr. phil. Thorvald Nicolai Thiele er ved kgl. Resol. 18. Okt. 1875 beskikket til Professor i Astronomi.

Cand. mag. C. Christiansen er i Følge kgl. Resol. 20. April 1876 ansat som Docent i Fysik ved den polytekniske Lærestalt, med Forpligtelse til tillige at holde Forelæsninger og Examina ved Universitetet, saaledes at det Arbejde med Forelæsninger og Examina, som det paahviler eller maatte komme til at paahvile Professoren i Fysik at udføre ved Universitetet og Lærestalten, bliver at fordele mellem begge efter fælles Overenskomst. Se i øvrigt herom nærmere neden for under den polytekniske Lærestalt.

Som Privatdocenter have i Femaaret 1871—76 følgende virket:

I det theologiske Fakultet: Lic. H. V. Sthyr.

I det lægevidenskabelige Fakultet: Dr. Ed. Hansen, Dr. O. Storch, Kommune-læge C. Lange (Univ. Aarb. 1873—75 S. 171 og neden for S. 94), Dr. Julius Petersen og Dr. G. G. Stage.

I det filosofiske Fakultet: Dr. H. Høffding, Dr. G. Brandes, Dr. R. Christensen, Dr. V. Schmidt, Stipendiær G. Brynjulfson (Univ. Aarb. 1873—75 S. 156), Dr. G. Fistaine, Dr. Tr. Lund, Dr. Th. Sundby, Dr. M. C. Gertz, Dr. Cl. Wilkens og Cand. phil. Mortensen Sten (Univ. Aarb. 1873—75 S. 173).

I det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet: Dr. E. Løffler, hvorhos Dr. P. C. V. Hansen havde anmeldt en Forelæsning, der imidlertid ikke kom i Stand.

3. Andre Personalialia.

Med Hensyn til det theologiske Fakultet mærkes, at Domprovst Gude i Følge Ministeriets Skrivelse af 9. Novbr. 1875 blev udnævnt til fast Censor ved den theologiske Embedsexamen i Stedet for Biskop Lind, der ønskede sig fritaget for dette Hverv.

— Efter at forhen værende Adjunkt Kønigsfeldt for de akademiske Aar 1874—75 og 1875—76 havde erholdt en Understøttelse af 200 Rd. aarlig, for at han derved kunde sættes i Stand til paa Universitetet at meddele en i skolemæssig Form anlagt Undervisning i Hebraisk for theologiske studerende (Univ. Aarb. 1873—75 S. 168—69), ansøgte han Ministeriet om, at der for et Tidsrum af 5 Aar maatte blive tilstaaet ham et halvaarligt Honorar af 500 Kr. for fremdeles at kunne drive en saadan Undervisning, men Ministeriet afslog Andragendet. Efter at det theologiske Fakultet var sat i Kundskab herom, androg det under 16. Novbr. 1875 indtrængende paa, at Konsistorium vilde gjøre de fornødne Skridt til, at Adjunkt Kønigsfeldt ogsaa i det kommende Universitetsaar kunde fortsætte sin Undervisning, da denne syntes at have været til megen Gavn for de studerende. Det var saa meget ønskeligere, at denne Undervisning fortsattes, som den nu var ophørt ved de lærde Skoler. Kundskab i Hebraisk var aldeles nødvendig for de unge studerende, som begyndte det theologiske Studium, ikke blot for det gamle, men ogsaa for det nye Testaments Vedkommende, da dettes Grundsprog i en ikke ringe Grad var paairket af det hebraiske Sprog. Paa Grund af dette Sprogs ejendommelige, fra alle europæiske Sprog stærkt afvigende Natur, var det nødvendigt, at Undervisningen for Begyndere meddeltes skolemæssig, gennem Spørgsmaal og Svar i Examination, medens Forelæsninger først kunde afgive Udbytte for videre fremskredne. Ganske vist kunde det overlades som en privat Sag til de studerende at erhverve sig de fornødne Kundskaber i Hebraisk; men det vilde blive meget bekosteligere for dem og derved ikke lidet trykkende for adskillige, som vare i trange Kaar. Ved Siden af de betydelige Summer, som anvendtes til Understøttelse for Seminarister og Kvinder, var den her omhandlede Sum saa ringe, medens den dog for en tredje Del af dem, der hvert Aar blev Studenter, langt mere umiddelbart kom det egentlige Universitetsstudium til gode, at overvejende Grunde talte for at bevilge den. I Skrivelse til Ministeriet af 23. Novbr. anbefalede Konsistorium varmt denne Indstilling, og udtalte i Overensstemmelse med, hvad det i Skrivelse af 24. Apr. 1874 havde udtalt, at det fandt det meget ønskeligt, navnlig efter at Undervisningen i Hebraisk var ophørt ved de lærde Skoler, at ubemidlede theologiske studerende kunde faa den nødvendige elementære Undervisning i dette Sprog ved Universitetet uden Udgift. Herefter tilskrey Ministeriet under 3. Decbr., at det, efter at Undervisningen i Hebraisk ved de lærde Skoler var ophørt, og Erhvervelsen af de fornødne Kundskaber i dette Sprog saaledes var gjort til en privat Sag for de studerende, ikke saa sig i Stand til at bevilge en Understøttelse som den ansøgte. Konsistorium har ved at meddele det filosofiske Fakultet Underretning herom bemærket, at der som Følge heraf af den i semitisk-østerlandsk Filologi ansatte Professor maa meddeles de studerende fornøden Vejledning til at tilegne sig Begyndelsesgrundene i Hebraisk.

Hvad angaar det rets- og statsvidenskabelige Fakultet, bemærkes, at der ved Ministeriets Skrivelse af 28. Decbr. 1875 er meddelt Professor Aagesen Fritagelse for at holde Forelæsninger og Øvelser i Foraarshalvaaret 1876 for at sætte ham i Stand til at udføre de ham som Medlem af Kommissionen til Udarbejdelse af en Sø- og Handelslov paahvilende Arbejder.

Det lægevidenskabelige Fakultet.

I Henhold til Ministeriets Begjæring om efter Udløbet af Efteraarshalvaaret 1875 at modtage en paa en Erklæring fra Lektor Rasmussens Læge støttet Oplysning om dennes Helbredstilstand, for at det kunde tages under Overvejelse, hvorvidt det vilde være rettest at afskedige ham (Univ. Aarb. 1873—75 S. 171), fremsendte det lægevidenskabelige Fakultet under 13. Jan. 1876 en saadan Erklæring, af hvilken det fremgik, at Lektor Rasmussens Sygdom i Løbet af det sidste halve Aar ikke var undergaaet nogen væsentlig Forandring, og at man endnu som tidligere kunde have Haab om, at han i alt Fald til en vis Grad vilde kunne gjenvinde sin Helbred, hvorimod der kun var meget ringe Udsigt til, at han i en nær Fremtid vilde kunne optage sin Virksomhed som Universitetslærer. Hertil sluttede Fakultetet sig, og indstillede, med mindre Ministeriet traf anden Bestemmelse forinden, at Dr. Lange som hidtil maatte vikariere for Rasmussen i Foraarshalvaaret 1876. Dette billigede Ministeriet under 19. Jan. 1876, ligesom det ogsaa under 19. Juli s. A. efter Fakultetets Indstilling forlængede Vikariatet for Efteraarshalvaaret 1876. Ved sidst nævnte Skrivelse meddelte Ministeriet Dr. Lange Tilladelse til at udsætte Begyndelsen af sine Forelæsninger og Øvelser til den sidste Uge af Septbr. Maaned, for at han derved kunde blive sat i Stand til at møde som delegeret for det medicinske Selskab i Kjøbenhavn ved Lægemødet i Philadelphia.

— Cand. med. D. Storchs Ansættelsestid som klinisk Assistent ved Fødselsstiftelsen udløb d. 1. Febr. 1876. Efter Ansøgning tilstod Fakultetet med Direktionens Billigelse ham $\frac{1}{2}$ Aars Forlængelse, for at han i denne Tid kunde fuldføre et videnskabeligt Arbejde. Fra 1. August ansattes cand. med. H. H. Brock, hvilket Direktionen under 31. Juli 1876 billigede.

— Ved Ministeriets Skrivelse af 15. Maj 1876 billigedes det, at Overlæge ved Garnisonshospitalet Johan Møller i Dr. med. A. D. Müllers Sygdom overtog hans Hverv som Censor.

— Under 26. Maj 1876 meddeltes der kgl. Stadfæstelse for Lektor, Dr. med. P. A. Plum til i 6 Aar, fra 1. Juni 1876 at regne, at være Overlæge ved den ny oprettede kirurgiske Afdeling paa Frederiks Hospital (Univ. Aarb. 1873—75 S. 67-68).

Det filosofiske Fakultet:

Ved Skrivelse af 6. Septbr. 1875 har Ministeriet meddelt Professor Grundtvig Fritagelse for at holde Forelæsninger i Efteraarshalvaaret 1875, for at han kunde anvende hele denne Tid til literært Arbejde, navnlig til Afslutningen af „Danmarks gamle Folkeviser“, 4de Del.

— Ved Skrivelse af 29. s. M. har Ministeriet meddelt Konferentsraad Madvig paa Grund af hans Syns Svækkelse Fritagelse for i Resten af Efteraarshalvaaret 1875 at holde Forelæsninger og Øvelser.

— Under 29. Oktbr. er der meddelt extraordinær Docent i den sammenlignende Sprogvidenskab Dr. phil. V. Thomsen Tilladelse til at indtræde som Medlem af det filosofiske Fakultet.

— Professor Schiern har ved Skrivelse af 1. Febr. 1876 erholdt Fritagelse for at holde Forelæsninger i Foraarshalvaaret 1876, for at han kunde anvende hele dette Tidsrum til literært Arbejde, navnlig til Udarbejdelse og afsluttende Udgivelse af Skriftet „Nyere historiske Studier“, 2den Del.

— Ved Skrivelse af 18. April s. A. har Docent V. Thomsen erholdt Fritagelse for den tilbage staaende Del af Foraarshalvaaret 1876 for at holde Forelæsninger, saa vel som for sine øvrige Forretninger, for at han derved kunde blive sat i Stand til at efterkomme en til ham rettet Indbydelse om at holde en Række Forelæsninger ved Universitetet i Oxford.

— Ved Skrivelse af 5. Juli s. A. har Ministeriet meddelt Professor Mehren Orlov til et Ophold i Udlandet, eventuelt til Udgangen af Efteraarshalvaaret 1876.

— Som Medlemmer af Examenskomiteen i Følge Bekj. 22. Maj 1874 har det filosofiske Fakultet valgt Professorerne Ussing, Schiern, Holm og Bjerring, og det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet Professorerne Holten og Thomsen. Professor Ussing er Komiteens Formand.

— Som Formand for Kommissionen for den filologisk-historiske Embedsexamen har i Aarene 1873—74 og 1874—75 Professor Ussing virket og i 1875—76 Konferentsraad Madvig.

— I Anledning af, at det den 15. Juli 1876 var 50 Aar, siden Konferentsraad Madvig ved sin Magisterdisputats „Emendationes in Ciceronis libros de legibus — —“ offentliggjorde sit første videnskabelige Arbejde, overrakte der ham af det filosofiske Fakultet følgende Lykønskningsskrivelse:

„Det er i Dag 50 Aar, siden De vandt Magistergraden for Deres første offentliggjorte videnskabelige Arbejde „Emendationes in Ciceronis libros de legibus — —“. Det filosofiske Fakultet har ikke villet lade denne Dag gaa forbi, uden at vende Tanken tilbage til hin Begyndelse paa en halvhundredaarig udmærket videnskabelig Virksomhed, der har været af saa gennemgribende Betydning for den klassiske Filologi, og til Ære for vort Universitet og vort Land.

Deres varme Fædrelandsfølelse og Deres utrættelige Virksomhedsaand har gjort det uimodstaaeligt for Dem ogsaa paa andre Omraader at virke for vort Fædreland, blandt hvis ædlest Borgere De har Krav paa at blive regnet. Men De er stedse vendt tilbage til Deres Videnskab som det Omraade, hvor De følte, at De kunde udrette det meste, og det har været Dem forundt, ogsaa i en stærkt fremrykket Alder, at berige Literaturen med fortrinlige Arbejder.

Fakultetet beder Dem derfor paa denne Deres Festsdag modtage sin hjærteligste Lykønskning, baade som en Anerkjendelse af en lang og hæderlig Forfattervirksomhed, og som Tak for den utrættelige Velvillie og Sandhedskjærlighed, hvormed De altid er kommet dem i Møde, der som yngre studerende eller Deres Kolleger søgte Deres Raad.

Gid en Række af Aar endnu forundes Dem at virke i vor Kræds“.

Det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet.

Ved Skrivelse af 13. Oktbr. 1875 bifaldt Ministeriet efter Fakultetets Indstilling, at Observator, Professor Schjellerup anmodedes om at overtage Examinationen i Astronomi ved den mindre skriftlige og den mundtlige Prøve ved to forestaaende Magisterkonferentser i Fysik og Mathematik, saafremt der ej forinden maatte være beskikket nogen Professor astronomiæ.

— Ved Skrivelse af 7. Decbr. 1875 meddelte Ministeriet Professor Thiele Tilladelse til at opholde sig i Udlandet til den 25. Decbr. for at stifte Bekjendtskab med der værende Astronomer.

4. Tilladelse til at holde private Forelæsninger.

Ved Skrivelse af 3. Decbr. 1875 har Ministeriet bevilget, at den Cand. phil. Mortensen Steen ved Skrivelse af 20. Jan. s. A. midlertidig meddelte Tilladelse til at holde Forelæsninger ved Universitetet (Univ. Aarb. 1873—75 S. 173) fremdeles udstrækkes til at være gjældende for et Tidsrum af 5 Aar.

— Under 27. Jan. 1876 begjærede Ministeriet det theologiske Fakultets og Konsistoriums Erklæring over et Andragende fra Kateket F. Nielsen om Tilladelse til at holde Forelæsninger over historisk Theologi (Kirkehistorie, det nye Testaments historiske Bøger, Isagogik og Jødefolkets Historie) ved Universitetet, idet Ministeriet bemærkede, at det var sindet at bevilge dette Andragende. Det theologiske Fakultet fraraadede i en den 16. Febr. afgivet Erklæring at bevilge Andragendet. Hvad det her drejede sig om, var ikke Tilladelse til at holde nogle Forelæsninger over et opgivet Æmne inden en begrænset Tid i et af Universitetets Auditorier, men Tilstaaelse af en Ret, som, naar ikke særegne Omstændigheder begrundede en Afgivelse derfra, beroede paa Erhvervelsen af den theologiske Licentiatgrad eller Doktorgrad. Der var saa meget større Opfordring til ikke at svække denne Betydning af de akademiske Grader, som det nu var den eneste Rettighed, som derved opnaaedes. Men naar det under de sædvanlige Forhold en Gang var lykkedes at opnaa hin Ret ad Dispensationens Vej, da vilde ikke alene de føle sig forurettede, der havde anvendt Tid, Flid og Bekostning paa Erhvervelsen af en theologisk Grad med jus docendi for Øje; men man kunde vente, at adskillige Kandidater, der havde bestaaet deres Embedsexamen med hæderlig Karakter, for Fremtiden vilde fremkomme med lignende Begjæring, og der vilde da næppe uden Vilkaarlighed og det blotte Hensyn til, hvem der var kommet først, kunne bestemmes, hvilke af dem der burde tilstaaes den attraaede Ret. Det maatte erindres, at for saa vidt unge Kandidater eller Præster kunde have Lyst til at holde Forelæsninger, da kunde dertil erholdes andre Lokaler, f. Ex. Borchs Kollegiums Auditorium. Fakultetet saa ikke nogen tilstrækkelig Grund til i det foreliggende Tilfælde at afvige fra den almindelige Grundsætning. De Skrifter, Andrageren havde udgivet, kunde ikke gjælde som Ækvivalent for en theologisk Licentiatdisputats. Vel var der tidligere meddelt en Ansøger (Kand. Mortensen Steen) Tilladelse til at optræde som Privatdocent i et af det filosofiske Fakultets Fag, uagtet han ikke havde underkastet sig en Embedsexamen; men dette Tilfælde var ikke tilstrækkeligt til at være Præcedens for det foreliggende, der gik endnu betydelig videre.

Ogsaa Konsistorium fraraadede i sin den 25. Febr. afgivne Erklæring at give den begjærede Tilladelse. Andragendet gik ganske i Almindelighed ud paa at erholde Tilladelse til at holde Forelæsninger ved Universitetet over historisk Theologi, hvilket sidste nærmere forklaredes ved Opregningen af en Række theologiske Videnskabsfag, der skulde være Gjenstand for Forelæsningerne. Det var altsaa i Virkeligheden, som Ansøgeren ogsaa selv og det theologiske Fakultet betegnede det, et Andragende om Adgang til, uden at opfylde den af Loven fordrede Betingelse, at virke som Privatdocent ved Universitetet, uden nogen Begrænsning i Tid, og kun

med en aldeles almindelig Begrænsning i Henseende til Æmnerne. Konsistorium fandt det i højeste Grad betænkeligt, at en saadan Tilladelse meddeltes, og at den paagjældende saaledes fritoges for at opfylde den Betingelse, som Universitetslovgivningen kræver for at erholde Ret til at optræde som Privatdocent ved Universitetet, nemlig Erhvervelsen af en akademisk Grad. I denne Betingelse laa, at den, der vilde virke som Privatdocent ved Universitetet, først skulde have erhvervet Universitetets Anerkjendelse af sin Kvalifikation hertil ved at underkaste sig den højeste videnskabelige Prøve, som Universitetet kjender. Retten til privat Lærervirksomhed stod som det Maal, der skulde opfordre dem, der tiltroede sig et særlig videnskabeligt Kald, til at føre deres Studier ud over den Grænse, hvormed de fleste afslutte dem, nemlig Embedsexamen eller Magisterkonferents. Det var nu endog den eneste retlige Virkning, der knyttede sig til Erhvervelsen af akademiske Grader. Hermed vilde man ganske bryde, naar det var muligt at faa Ret til uden nærmere Begrænsning at optræde som Privatdocent, uagtet den foreskrevne Betingelse ej var opfyldt. Det vilde ikke være muligt at sætte nogen Grænse for slige Dispensationer, som ikke vilde gjøre den almindelige Regel illusorisk, og det kunde forudses, at Opfordringen til at gaa den regelmæssige Vej derved efterhaanden vilde blive saaledes svækket, at det i endnu højere Grad, end nu var Tilfældet, vilde blive sjældent, at nogen søgte at erhverve sig en akademisk Grad, saa at dette for ethvert Universitet vigtige Led i den akademiske Uddannelse til sidst forsvandt. Det var disse Grunde, som bevægede Konsistorium til i Skrivelse af 22. Decbr. 1874*) at fraraade, at der meddeltes Cand. phil. Mortensen Steen en Tilladelse til at virke som Privatdocent, uagtet han ikke havde erhvervet den akademiske Grad, ja ikke en Gang underkastet sig en saadan Prøve, som atter er Betingelse for Gradens Erhvervelse, om der end i andre Henseender fra hans Side var præsteret mere, end det var Tilfældet med nærværende Ansøger. Det var fremdeles de samme Grunde, som atter nu maatte bevæge Konsistorium til at fraraade Bevilgelsen af det foreliggende Andragende. At den paagjældende saaledes henvistes til at gaa den regelmæssige, i Lovgivningen foreskrevne Vej for at naa sit Maal, kunde naturligvis aldrig kaldes en Ubillighed. Men dertil kom, at der jo kun var Tale om at kræve Erhvervelse af en akademisk Grad, for saa vidt vedkommende vilde optræde som Docent netop ved Universitetet. Den yngre Videnskabsmand, hvis Forhold ikke tillod ham at prøve paa at opnaa Retten hertil ad regelmæssig Vej, og som dog ønskede at prøve sine Kræfter paa videnskabelige Forelæsninger, var jo derved ingenlunde afskaaret derfra. Det stod ham frit for at holde sine Forelæsninger uden for Universitetet. Som det theologiske Fakultet bemærkede, gaves der andre Lokaler, som hensigtsmæssig kunde benyttes hertil, ligesom der ogsaa havde dannet sig en Række Foreninger mellem studerende af fælles Studiefag, deriblandt mellem Theologer, der gjorde en saadan Virksomhed mulig og let uden for Universitetet. En helt anden Sag var det, at der ofte var meddelt, og at Konsistorium ikke alene ikke havde modsat sig, men endog oftere anbefalet, at der gaves Mænd, som ikke havde erhvervet nogen akademisk Grad, Tilladelse til at holde Forelæsninger ved Universitetet over et enkelt, bestemt begrænset Æmne, for en begrænset, efter Æmnet afpasset Tid. En saadan Tilla-

*) Univ. Aarb. 1873—75 Side 173 ff.

delse kunde gives uden at rokke ved den almindelige Grundsætning om Betingelserne for at erhverve Ret til at virke som Privatdocent. Hvorvidt der maatte være Grund til med Hensyn til Kateket Nielsen at gjøre Anvendelse heraf, var Konsistorium imidlertid i Følge Indholdet af det foreliggende Andragende ude af Stand til at udtale sig om.

Under 2. Marts 1876 har Ministeriet derefter meddelt Kateket Fr. Nielsen Tilladelse til i et Tidsrum af 3 Aar at holde kirkehistoriske Forelæsninger ved Universitetet.

III. Forelæsninger og Øvelser.

Anmeldte og holdte Forelæsninger*)

Efter Forelæsningskatalogerne og de til Ministeriet indsendte Beretninger gives her en Oversigt over de i Universitetsaaret afholdte Forelæsninger og deres Gjenstand, med Tilføjelse af Time- og, saa vidt Materiale dertil haves, Tilhørerantallet. Hvor i sidst nævnte Henseende dobbelte Angivelser findes, betegner det første Tal de ved Forelæsningernes Begyndelse, det i Parenthes anførte Tal de ved disses Slutning tilstede værende Tilhørere.

Efteraars-Halvaar 1875.

Det theologiske Fakultet.

Dr. C. E. Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: — efter nogle indledende Foredrag til Vejledning for de unge studerende, som begynde deres theologiske Kursus, 3 T. —, den almindelige Indledning til det nye Testaments Skrifter, 3 T., afbrudt ved Sygdom; 2) privatissime: skriftlige Øvelser i de exegetiske og historiske Discipliner, 2 à 3 T. hver anden Uge, 43 Delt. Christen Hermansen, Prof. Ord., 1) offentlig: den første Del af Indledningen til det gamle Testamente, 3 T., 52 (47) Tilh., 2) offentlig: Fortolkning af Profeten Jesaia, fra 40 Kap. af, 3 T., 14 (13) Tilh. Fr. Hammerich, Dr. phil., Prof. Ord., 1) offentlig: mundtlige Øvelser i Kirkehistorien (den nyere og den nyeste Tid), 2 T., 47 (30) Delt.; 2) offentlig: den engelske Kirkehistorie, 4 T., 20 (10) Tilh. Lic. C. Henrik Scharling, Prof. Ord., 1) offentlig: Evangelisk-luthersk Dogmatik, 3 T., 61 (51) Tilh.; 2) privatissime: theologiske Skriveøvelser over de systematiske og filosofiske Discipliner, 2 T. hver anden Uge, 40 (21) Delt. — P. Madsen, midlertidig Docent, offentlig: 1) det nye Testaments Hermeneutik, 3 T., 112 (96) Tilh.; 2) Fortolkning af Epheserbrevet, 2 T., 114 (108) Tilh. — J. P. F. Königsfeldt, Cand. theol., fh. Adjunkt, hvem Ministeriet midlertidig havde tilladt at give theologiske studerende Undervisning i Hebraisk (se foran), Begyndelsesgrundene i Hebraisk og de 20 første Kapitler af Genesis, 4 T., 44 Delt. — Pastorseminariet: Dr. jur. A. L. Casse: Kirkeretten, 2 T. Dr. B. J. Fog, Holmens Provst: homiletiske Øvelser og Forelæsninger over praktisk Theologi, 2 T. Lic. C. Rothe, Stiftsprovst: kateketiske Øvelser og Foredrag over Kateketiken, 2 T.

*) Med Hensyn til den for det rets- og statsvidenskabelige Fakultet approberede Forelæsningsplan for Universitetsaaret henvises til Univ. Aarb. 1873—75 S. 176.